

Ιστορία της Υγείας και της Πρόνοιας – 4 ECTS

Δέσποινα Καρακατσάνη

Σύντομη περιγραφή:

Το μάθημα αποσκοπεί στην ανάδειξη βασικών στοιχείων της κοινωνικής ιστορίας της υγείας και της ιατρικής στο ευρωπαϊκό πλαίσιο. Η ιστορικοποίηση της εμπειρίας της αρρώστιας και της σχέσης του ανθρώπου με το σώμα, οι κοινωνικές και πολιτικές αλλαγές που συνδέονται με την οργάνωση της δημόσιας υγείας, οι τρόποι αντιμετώπισης των ασθενειών, η ιστορία της υγείας των ηλικιακών, φυλετικών, εθνικών και κοινωνικών ομάδων, ο ρόλος των πρωτοπόρων γιατρών στη βελτίωση των συνθηκών υγείας, αλλά και το πολιτισμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο νοηματοδοτήθηκαν οι ιατρικές θεωρίες για την αρρώστια και την υγεία, καθώς και οι κοινωνικές συνθήκες που επέτρεψαν την εδραίωση του ιατρικού επαγγέλματος, αποτελούν μερικά από τα πεδία που θα εμπλουτίσουν τη θεματική του μαθήματος.

Στόχοι μαθήματος:

Βασικός στόχος είναι η διερεύνηση των κοινωνικών σχέσεων που συμπλέκονται γύρω από την υγεία των πληθυσμών στην ιστορική διάρκεια, η ανάλυση των πολιτικών στον τομέα της υγείας και της πρόνοιας, η σύγκριση διαφορετικών μοντέλων κοινωνικής πολιτικής, υγειονομικής φροντίδας, η ανάδειξη και ο σχολιασμός του ρόλου του Κράτους, των φιλανθρωπικών οργανώσεων, των διεθνών οργανισμών και των επιμέρους θεσμών, ιδρυμάτων και ατόμων. Αναλύονται επίσης ο Ιατρικός λόγος, οι επιδράσεις πολιτικών και κοινωνικών συσχετισμών στη διαμόρφωση του λόγου και των πρακτικών, οι αναπαραστάσεις της υγείας-ασθένειας και οι μηχανισμοί επιβολής τους

Προσδοκώ μενα μαθησιακά αποτελέσματα:

Μετά το πέρας των μαθημάτων, οι φοιτητές θα πρέπει

- να έχουν αποκτήσει πλήρη κατανόηση και ικανότητες αναγνώρισης, διάκρισης, χρήσης και κριτικής ανάλυσης
- να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τις βασικές αρχές, τις έννοιες και τα μεθοδολογικά εργαλεία της κοινωνικής ιστορίας της υγείας
- να γνωρίσουν το περιεχόμενο, τους σκοπούς, τις θεωρητικές και ερευνητικές τάσεις της κοινωνικής ιστορίας της υγείας και της ιατρικής
- να προβληματιστούν γύρω από τη λειτουργία των ιατρικών και υγειονομικών φορέων, θεσμών και δομών, τη χάραξη της πολιτικής στο πεδίο της κοινωνικής πρόνοιας και της υγειονομικής περίθαλψης και φροντίδας
- να συγκρίνουν κρατικές πολιτικές στο ευρωπαϊκό πλαίσιο και να σχολιάσουν το ρόλο διεθνών φιλανθρωπικών οργανισμών υγείας, φροντίδας και μέριμνας

Δομή:

Το μάθημα θα εξετάσει τη σχέση των κοινωνιών με την υγεία και την ασθένεια εστιάζοντας στις εξής θεματικές:

- Φιλανθρωπία και φροντίδα
- Υγιεινή και περίθαλψη
- Σώμα και Κανονικότητα
- Διανοητική και ψυχική υγεία
- Κρατικά συστήματα υγείας και Διεθνείς οργανισμοί
- Ευγονισμός

Τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών:

Το μάθημα οργανώνεται στη βάση διαλέξεων, ανάλυσης και σχολιασμού αρχειακού υλικού, κειμένων και άρθρων. Η αξιολόγηση στηρίζεται σε γραπτές εξετάσεις που πραγματοποιούνται στο τέλος του εξαμήνου. Δίνεται επίσης η δυνατότητα προσθετικών εργασιών.

Βιβλιογραφία

- Barona Josep L., "Nutrition and health. The International Context during the Inter-war crisis", *Social History of Medicine*, 21/1 (Μάρτιος 2008), σ. 87-105.
- Borowy Iris and W. Gruner, (επιμ.), *Facing Illness in Troubled Times*, Peter Lang, Φρανκφούρτη 2005.
- Digby A., *Making a medical living*, Cambridge, 2002.
- Grmek Mirko D., Fantini Bernardino (επιμ.), *Histoire de la pensée médicale en Occident*, τόμ. 3: *Du Romantisme à la science moderne*, Le Seuil, Παρίσι 2000.
- Θεοδώρου Θ., Καρακατσάνη Δ., «Υγιεινής Παραγγέλματα»: Ιατρική επίβλεψη και κοινωνική πρόνοια για το παιδί στις αρχές του 20ού αιώνα, Αθήνα, εκδ. Διόνικος, 2010.
- Kamminga H, Cunningham Andrew, (επιμ.) *The science and culture of Nutrition, 1840-1940*, Amsterdam, -Atlanta, Rodopi, 1995.
- Lane Joan, *A Social History of Medicine. Health, Healing and Disease in England, 1750-1950*, London, 2001.
- Ocaña Esteban Rodriguez (επιμ.), *The politics of the healthy life. An international perspective*, ΕΑΗΜΗ, Sheffield 2002.
- Roy Porter, *Bodies Politic: Disease, Death and Doctors in Britain, 1650-1900* (London, 2001).
- Roy Porter, *The Cambridge Illustrated History of Medicine*, Cambridge University Press, Κέμπριτζ 2001.
- Turda Marius, Weindling Paul J. (έκδ.) *Blood and Homeland. Eugenics and Racial Nationalism in Central and Southeast Europe 1900-1940*, Βουδαπέστη και Νέα Υόρκη, Central European University Press, 2006.
- Weindling Paul (επιμ.), *International health organizations and movements 1918-1939*, Cambridge University Press, Κέμπριτζ 1995.